

Stichting Educatieve Voorziening AMC-VUmc
Saskia Meijer en Marijke Smienk
s.m.meijer@amc.uva.nl en m.c.smienk@amc.uva.nl

Boekenlijst chronisch zieke kinderen, primair onderwijs, 2009

Bij deze lijst is de Educatieve Voorziening AMC-VUmc uitgegaan van de ziektebeelden, zoals die de laatste jaren bij leerlingen in beide academische ziekenhuizen zijn voorgekomen.

Bij opname wordt – indien aanwezig – altijd informatie over het ziektebeeld (in de vorm van brochures en folders) aan de school van de leerling gestuurd. Deze boekenlijst voor leerkrachten en leerlingen kan een aanvulling zijn.

De lijst wordt regelmatig aangepast. Enkele boeken zijn niet meer verkrijgbaar bij de boekwinkel, maar zijn wel te vinden in de openbare bibliotheek.

Niet voor alle ziektebeelden is aanvullende literatuur beschikbaar.

1. Voor de leerkrachten:

Algemeen-informatief

Aanbevolen algemene websites:

- www.ziezon.nl
De landelijke website “ziek zijn en onderwijs”.
U kunt bij “producten” zeer bruikbare onderwijsmappen over verschillende ziektebeelden bestellen. Ook kunt bij “ziektebeelden” veel ziektebeelden en het artikel: “zieke kinderen in het onderwijs” downloaden.
U kunt ook informatie vinden over KlasseContact. (Zie hiervoor ook www.mooistecontactfonds.nl).
- www.kindenziekenhuis.nl
Hier is een basisschool project over het ziekenhuis te vinden, bestemd voor midden- en bovenbouw.
- www.mooistecontactfonds.nl
Heeft u een leerling die langdurig niet naar school kan omdat hij chronisch ziek is? KlasseContact maakt het mogelijk dat uw leerling contact houdt met de eigen klas en lessen kan volgen. Hiervoor worden ICT-sets zoals Digibeter of Webchair gebruikt.
- www.amc.nl/emmainfotheek
Informatie over ziektebeelden, behandeling en onderzoek. Bij “speciaal voor kinderen” is een spreekbeurtenboekje te downloaden. Bij de infotheek zelf kan er materiaal voor een spreekbeurt worden geleend.
- www.jeugdbieb.nl
Onder “Rubrieken” vindt u bij “Lichaam en gezondheid” veel informatie over het lichaam, ziek zijn en allerlei ziektebeelden.

- www.onderwijsenhandicap.nl
Op deze website vindt u alle informatie over naar school gaan en studeren met een zichtbare of onzichtbare (dus ook dyslexie) beperking, handicap of chronische ziekte: van basisonderwijs tot en met universiteit.

Informatief per ziektebeeld

Afweerstoornissen/ Immuunstoornissen

- Informatie over deze stoornissen is te vinden op: www.stichtingvoorafweerstoornissen.nl
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over het ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Aids/HIV

Connolly, Sean

- **Serie: Wat je moet weten over HIV en AIDS**
Corona, Harmelen, 2003, ISBN 978 90 5495 606 8
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over HIV en AIDS.
- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.aidsfonds.nl

Allergieën

Parker, Steve

- **Wat je moet weten over Allergieën**
Corona, Harmelen, 2005, ISBN 978 90 5495 965 6
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over verschillende allergieën.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Anusatresie

- **Waar is de uitgang?**
Uitgave van de Vereniging Anusatresie, 2002, ISBN 90 9016 14 7
Een goed leesbaar boekje over anusatresie. Het is onderverdeeld in een medisch en psychosociaal gedeelte en een deel over anusatresie in het dagelijkse leven. Te bestellen via onderstaande website onder "verenigingsboek".
- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.anusatresie.nl

Aplastische anemie

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.bloedziekten.nl

Astma

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Astma**
Corona, Harmelen, 2007, ISBN 978 90 5495 405 7
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met astma. Zeer geschikt als voorlichtingsmateriaal, vanaf ca. 8 jaar.
- **Serie: Wat je moet weten over Astma**
Bryan, Jenny
Corona, Harmelen, 2007, ISBN 978 90 5495 962 5
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met astma.

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.astmafonds.nl
Op deze site is ook informatie te vinden over het lespakket: "Ik heb 't", bestemd voor het basisonderwijs, 2009.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Brandwonden

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.kindenbrandwond.nl en www.brandwonden.nl. Op deze laatste site kunt u onder "brandwonden voorkomen" het lespakket "Fire" voor groep 7 en 8 downloaden en de bijbehorende DVD bestellen. Ook is hier spreekbeurt- en werkstukinformatie te vinden.

Buikpijn, zie ook obstipatie/verstopping

- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Chronisch Vermoeidheids Syndroom/ ME

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.me-cvs-stichting.nl
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Coeliakie

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.glutenvrij.nl
Hier is ook een brochure voor ouders/verzorgers van kinderen van 0-5 jaar te downloaden.

Ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.crohn-colitis.nl
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Cystic Fibrosis

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.ncfs.nl
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Noordhoek, J. en Schiet, M.

- **Opgroeien met Cystic Fibrosis**
ISBN 90 5761 020 5, NUGI 735, nieuwe uitgave 2004
Praktische adviezen voor de opvoeding van kinderen met CF.
Bedoeld voor ouders van kinderen met CF, maar ook geschikt voor leerkrachten. Te verkrijgen bij de NCFS.

Stubbé, Hester

- **Cystic Fibrosis en onderwijs**
2006, ISBN 90 75773 09 9
Informatie over leerlingen met CF in het basis- en voortgezet onderwijs, met veel praktische tips en informatie over de mogelijkheden van extra ondersteuning voor leerlingen met CF.
Te bestellen bij: Nederlandse Cystic Fibrose Stichting (NCFS).

Diabetes

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.dvn.nl
Op de kindersite van de diabetesvereniging www.sugarkids.nl is naast informatie over diabetes ook spreekbeurt informatie te vinden.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Diabetes**
Corona, Harmelen, 2007, ISBN 978 90 5495 382 1
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met diabetes. Zeer geschikt als voorlichtingsmateriaal, vanaf ca. 8 jaar.

Bryan, Jenny

- **Serie: Wat je moet weten over Diabetes**
Corona, Harmelen, 2007, ISBN 978 90 5495 964 9
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met diabetes.

De Jong, Cobi en Esther Hosli

- **25 uur per dag diabetes**
Uitgave van TNO Preventie en Gezondheid, Jeugd, Leiden, 2004, ISBN 90 5986 087 x
Dit informatieboek, dat hoort bij het boek "Snuffie" (zie leerlinggedeelte), geeft handvatten voor ouders en hulpverleners over kinderen met diabetes. Te bestellen via de website: www.tno.nl ("zoeken" → "Snuffie").

Eetstoornissen, waaronder anorexia, boulimia

- Op de website www.sabn.nl is bij "scholen" informatie voor het onderwijs te vinden, zoals brochures, boeken, een lessenplan, gastlessen, scripties, werkstukken en videosuggesties.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Epidermolysis bullosa

- Op de website www.debra.nl is informatie over het ziektebeeld te vinden. Een schoolfolder is te downloaden op: www.debra-belgium.org (bij publicaties).

Epilepsie

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Epilepsie.**
Corona, 2007, ISBN 978 90 5495 404 0
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met epilepsie. Zeer geschikt als voorlichtingsmateriaal, vanaf ca. 8 jaar.

Routh, Kristina

- **Serie: Wat je moet weten over Epilepsie**
Corona, 2007, ISBN 978 90 5495 963 2
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met epilepsie.

- Oostrom, K.J., Teeseling, H. van, Jennekens-Schinkel, A.
- **Kind en epilepsie**
Uitgeverij: Boom/SUN, 2002, ISBN: 90 5352 818 0
Voorlichting door neuropsychologen over epilepsie en de gevolgen daarvan voor het dagelijkse leven. In samenwerking met Teleac/NOT: "Lief rotkind". Leven met en opvoeden van chronisch zieke kinderen.
 - Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op www.epilepsie.nl
Op deze site staan een aantal brochures, speciaal voor het onderwijs, informatie voor kinderen bas en vo en een lespakket: Epilepsie: "Kortsluiting in je hersenen" voor leerlingen van 8 t/m 13 jaar.
 - Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Hartafwijkingen

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.hartstichting.nl
Met site voor kinderen en jongeren tot 18 jaar met spreekbeurtinformatie: www.heartjump.nl
- Een onderwijsmap voor de leraar en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Hemofilie

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.nvhp.nl. Hier kunt u ook de volgende brochures vinden:
- **Een kind met hemofilie**
Brochure voor school, crèche en ouders, 2000.
- **Hemofilie en wat u kunt verwachten tijdens de eerste schooljaren.**
Brochure bedoeld voor ouders, maar met goede informatie voor leerkrachten, 2004.
- Een onderwijsmap voor de leraar en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Hersenaandoeningen, niet-aangeboren (N.A.H.)

Lafosse, Christophe

- **101 vragen over hersenletsel**
Uitgeverij Lannoo, Tielt, 2007, ISBN 978 90 209 7213 9
In dit boek wordt uitleg gegeven over de werking van de hersenen, de oorzaken van niet-aangeboren hersenletsel, de behandeling en revalidatie en de gevolgen voor het dagelijkse leven (zoals spraakproblemen, concentratie- en geheugen problemen). Er worden praktische adviezen gegeven om met deze problemen om te gaan. Het boek is niet specifiek gericht op kinderen met NAH, maar geeft wel goede en bruikbare informatie.
- Informatie over niet-aangeboren hersenaandoeningen kunt u vinden op de website van de Hersenstichting Nederland: www.hsn.nl
- Op de site www.brainkids.nl voor kids en jongeren is ook informatie voor een spreekbeurt te vinden.

Huidziekten, waaronder (constitutioneel) eczeem

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.vmce.nl en www.huidfederatie.nl. Op de tweede site (onder: onze activiteiten → publicaties) is een lespakket voor de bovenbouw van het basisonderwijs en

de onderbouw van het voortgezet onderwijs: “ Kruip eens in de huid van een ander” te bestellen.

- Een onderwijsmap voor de leraar en informatie over chronisch eczeem zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Ziekte van Hirschsprung

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.hirschsprung.nl

Immuunstoornis: zie afweerstoornis

Jeugdreuma

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Artritis**
Corona, 2001, ISBN 978 90 5495 395 1
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met artritis. Zeer geschikt als voorlichtingsmateriaal, vanaf ca. 8 jaar.
- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.reumafonds.nl
(op deze website is een spreekbeurtpakket voor groep 5 t/m 8 te vinden) en op www.jeugdreuma.com.
- Een onderwijsmap voor de leraar en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Leverziekten, waaronder hepatitis

- Informatie over leverziekten kunt u vinden op de website van de Maag Lever Darm Stichting: www.mlds.nl
- Informatie over hepatitis is te vinden op: www.hepatitis.nl

Meningitis, bacterieel, viraal of sepsis

Routh, Kristina

- **Serie: Wat je moet weten over meningitis**
Corona, 2008, ISBN 978 90 5495 877 96
In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over meningitis (hersenvliesontsteking).
- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op:
www.meningitis-stichting.nl

Nefrotisch syndroom

- **De meest gestelde vragen over kinderen met een nefrotisch syndroom**
Uitgave van Nierpatiënten Vereniging Nederland, 2004
Dit boekje is te bestellen via de website van de Nierpatiënten Vereniging Nederland: www.nvn.nl onder Vereniging→brochures. Op deze website is nog meer informatie over het ziektebeeld te vinden. Ook staat hier informatie over de nieuwe Onderwijshelpdesk in samenwerking met Ziezon.

Nierziekten

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.nierstichting.nl
(met o.a. een kindersite: www.kidneeds.nl) en op: www.nvn.nl
Op deze laatste website vindt u ook informatie over de nieuwe Onderwijshelpdesk in samenwerking met Ziezon.

- **Een nierziek kind in de klas. Voorlichtingsmap.**
Uitgave van de Nierstichting. Hier kunt u de map bestellen.
Op de website van de Nierstichting www.nierstichting.nl kunt u onder professionals → patiëntenzorg → kinderen met een nierziekte → projectresultaten de tekst van deze map vinden.
- **De meest gestelde vragen over jeugdige nierpatiënten**
Uitgave van de Nierpatiënten Vereniging Nederland, 2004, te bestellen op www.nvn.nl onder NVN → brochures.

Obesitas

- Een onderwijsmap voor de leerkracht is te vinden op: www.ziezon.nl

Obstipatie/verstopping

Beninga, Dr M.A. et AL

- **Verstopping op de kinderleeftijd.**
Kenmerken, oorzaken en behandeling.
Academic Pharmaceutical Productions, Utrecht, 2005,
ISBN 90 5761 043 4
Praktische leidraad voor ouders en verzorgers over kinderen met obstipatie.
- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.mlds.nl
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Recklinghausen, ziekte van (neurofibromatosis)

- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Scoliose

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.scoliose.nl
Op deze website kunt u bij publicaties een brochure bestellen voor groep 7 en 8 van de basisschool: "Mijn kronkel heet scoliose".

Sikkelcel anemie (sikkelcel ziekte)

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.sikkelcel.nl , www.oscarnederland.nl en www.erfelijkheid.nl (startpagina, dan letter s aanklikken, sikkelcelziekte opzoeken, hier is ook een duidelijke animatie te vinden).
- OSCAR Nederland heeft een voorlichtingspakket, bestaande uit een dvd met drie filmpjes (4-6 jaar, 6-8 jaar, jongeren) en een handleiding voor de leerkrachten. Te bestellen op de website van OSCAR Nederland, dan kiezen voor sikkelcel.nl → berichten.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

S.L.E. (Systematische Lupus Erythematodes)

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.nvle.org

Spasticiteit/ cerebrale parese

- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Spierdystrofiën (Duchenne en Becker)

- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Spina Bifida

- Op de website www.bosk.nl vindt u onder aandachtsgebieden informatie en brochures over spina bifida en onderwijs. Er is hier ook een site voor kids en jongeren te vinden.
- Een onderwijsmap voor de leerkracht en informatie over dit ziektebeeld zijn te vinden op: www.ziezon.nl

Stoma

- Informatie over dit onderwerp is te vinden op www.stomavereniging.nl
Hier kunt u ook de brochure “Kinderen met een stoma” bestellen.

Stofwisselingsziekten

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.stofwisselingsziekten.nl. Hier is op het kinderweb een informatief boekje voor leerkrachten over stofwisseling te vinden.

Thalassemie

- Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op: www.thalassemie.nl
www.sikkelcel.nl

2. Voor de leerlingen:

Leesboeken en informatieve boeken algemeen

Bruna, D.

- **Nijntje in het ziekenhuis**
Mercis, Amsterdam, 1978, ISBN 90 7399 187 0
Kleurig prentenboekje met eenvoudige tekeningen en tekst op rijm waarin verteld wordt dat Nijntje naar het ziekenhuis moet voor een amandeloperatie. Al geschikt voor zeer jonge kinderen.

Cousins, Lucy

- **Muis in het ziekenhuis**
Leopold, Amsterdam, 2007, ISBN, 978 90 2585 102 6
Muis is aan het springen op de trampoline. Ze valt en breekt haar beentje. Ze moet naar het ziekenhuis. Gelukkig komen haar vrienden bij haar op bezoek. Voor kinderen van 3 tot 5 jaar.

Modéré, Armelle en Dufresne, Didier

- **'t Is maar een griepje**
Didier, Uitgeverij Zirkoon, 2003, ISBN 90 5247 312 9
Max Wasbeer is ziek. Hij voelt zich helemaal niet lekker. “Over drie dagen ben je weer beter”, zegt de dokter. Maar drie dagen duren best lang als je nog klein bent. Vanaf ca. 3 jaar.

- Sluizer Betty en Klaassen, Sandra
- **In het ziekenhuis**
Uitgeverij Kimio, Naarden, 2003, ISBN 90 7136 861 0
Kajs zusje valt van een klimrek en moet met een gebroken arm naar het ziekenhuis, waar ze er gips omheen krijgt. Prentenboek met kleurige plaatjes en aandacht voor het verwerken van emoties. Vanaf ca. 3 jaar.
- Busser, Marianne en Schröder, Ron
- **Wil je met me spelen?**
Unieboek BV, 2005, ISBN 90 269 9486 9
Tijdens een wandeling in het bos struikelt muis en breekt haar pootje. De dokter zet het pootje in het gips en brengt haar naar huis. Ze mag drie weken niet lopen en al snel verveelt ze zich. Ze stuurt briefjes aan haar vrienden of ze met haar willen komen spelen. En dat doen ze. Drie weken lang komen ze bij muis om voor haar te zorgen en met haar te spelen. Tekst op rijm. Vanaf ca. 4 jaar.
- Bourgeois, Paulette en Clark, Brenda
- **Sam moet naar het ziekenhuis**
Clavis, Hasselt, 1999, ISBN 90 6822 687 8
Tijdens een spelletje voetbal komt de bal heel hard tegen het schild van schildpadje Sam. Er zit een scheurtje in zijn schild. Sam moet naar het ziekenhuis. Hij moet geopereerd worden. Iedereen vindt Sam erg dapper, maar eigenlijk is hij bang. De dokter zegt dat het niet erg is om bang te zijn, want als je bang bent kun je toch dapper zijn. Vanaf ca. 4 jaar.
- Ross, T.
- **Ik wil niet naar het ziekenhuis.**
Uitgeverij Sjaloom, Amsterdam, 2000, ISBN 90 62493610
Op een dag heeft de Kleine Prinses pijn in haar neus. De dokter zegt dat ze naar het ziekenhuis moet. Maar dat wil de Kleine Prinses natuurlijk niet! Op de dag dat ze naar het ziekenhuis moet, verstopt ze zich. Vanaf ca. 4 jaar.
- Petigny, Aline de
- **Kleine Huppel krijgt een prik**
Uitgeverij Deltas, 2006, ISBN 90 447 0062 6
Konijntje Huppel moet naar de dokter voor een prik. Maar Huppel is bang voor prikken, een prik doet pijn. Hij verstopt zich in een hoge boom. Hij valt er uit en zit onder de schrammen. In het ziekenhuis moet hij nu twee prikken. Gelukkig is Huppel groot en dapper. Vanaf ca. 4 jaar.
- Boonen, Stefan
- **De koning van het ziekenhuis**
Uitgeverij Clavis, 2008, ISBN 978 90 448 0247 4, uit de serie Bij de Hand Jasper wordt regelmatig opgenomen in het ziekenhuis, omdat hij een hartpatiëntje is. Dit vindt hij niet altijd leuk, zeker nu hij tijdens deze opname jarig is. Gelukkig zijn er ook leuke dingen. Hij gaat naar school, in de speelkamer maakt hij een kroon voor zijn verjaardag. Zijn juf komt op bezoek. En natuurlijk wordt zijn verjaardag ook gevierd. Achter in het boek staan tips voor ouders en leerkrachten. Vanaf ca. 4 jaar.

- Hollander, V. den en Stam, D.
- **Gauw weer beter !**
Amsterdam/Archipel, 2004, ISBN 90 6305 118 2
In de klas van Lisa en Jimmy is het thema van de week: "Het ziekenhuis". Er is een dokterskoffertje en er staat zelfs een echt bed in de poppenhoek. Een paar weken later moet Lisa zelf een dagje naar het ziekenhuis, omdat er buisjes in haar oren geplaatst worden. Ook Jimmy moet naar het ziekenhuis, als hij met zijn voet tussen de spaken van zijn fietswiel komt. Een vrolijk voorleesboek vanaf ca. 4 jaar.
- Hollander, V. den en Stam, D.
- **Een bed op wielotjes**
Van Holkema en Warendorf, Houten, 2001, ISBN 90 269 8784 6
Bart en Marije moeten naar het ziekenhuis, Bart omdat hij zijn been gebroken heeft, Marije omdat haar amandelen eruit moeten. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar, zelf lezen 7-8 jaar.
- Bode, A. de en Broere, R.
- **Morgen ben ik weer beter**
Malmberg, Den Bosch, 1996, ISBN 90 208 1369 2
Informatief leesboek over hoe het er in een ziekenhuis aan toe gaat. Gelukkig heeft Kim haar knuffel bij zich als ze in het ziekenhuis wordt opgenomen voor een operatie aan haar hart. Voorlezen vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen 7-8 jaar.
- Sonnemans, G.
- **Feest op de Vuurpijl**
Sjaloom, Amsterdam, 2002, ISBN 90 6249 427 7 NUR 282
Basisschool De Vuurpijl bestaat 25 jaar en er wordt een groot feest georganiseerd. De hele school slaat aan het oefenen. De belangrijkste vraag is of het lukt om leke op het feest te krijgen. Ze is te ziek om het ziekenhuis uit te mogen. Maar gelukkig vinden haar klasgenoten er iets op. Vanaf ca. 7 jaar.
- Sonnemans, G.
- **Een draak aan een touw**
Sjaloom, Amsterdam, 2007, ISBN 978 90 6249 536 8 NUR 282/283
Tims wereld staat op zijn kop. Zijn beste vriend Bart is ziek en moet naar het ziekenhuis van dokter Draak. Tim is boos, verdrietig en bang. Tim droomt zelfs hoe de draak Bart in zijn hol vasthoudt. Als hij eindelijk bij zijn vriend op bezoek mag, heeft Tim zijn plannetje klaar. Hij gaat de draak vangen en Bart bevrijden! Vanaf ca. 7 jaar.
- Stalfelt, Pernilla
- **Het poepboek**
Hoogland en van Klaveren, 2000, ISBN, 90 76347 07 7
Op humoristische wijze wordt met behulp van veel gekleurde tekeningen van alles verteld en getoond over poep.
Vanaf ca. 6 jaar.

- Gort, Geertje
 - **De lichtjesberg**
 Leopold, Amsterdam, 1997, ISBN 90 258 3552 x
 Als Linde in het ziekenhuis ligt, ziet ze uit het raam de Lichtjesberg, die haar 's avonds troost geeft. Eenmaal thuis is ze hem kwijt. Jasper, die in hetzelfde ziekenhuis heeft gelegen, helpt haar zoeken. Samen ontdekken ze waarom je de Lichtjesberg niet kunt vinden, al loop je nog zo ver...
 Heel erg herkenbaar voor kinderen die in een hoog ziekenhuis liggen.
 Vanaf ca. 8 jaar

- Tilstra, Harm
 - **Het Kinderziekenhuis**
 Wolters Noordhoff, 2004, ISBN 90 01149014
 Een informatief boekje over kinderziekenhuizen, uit de informatie reeks De Ruiters Documentatie Centrum.
 In dit boekje wordt informatie gegeven over allerlei aspecten van een kinderziekenhuis, zoals de diverse afdelingen, de onderzoeken en prikken, maar ook over de speelkamer, de school en de Cliniclowns.
 Vanaf ca. 8 jaar.

- Noë, Frank
 - **Mijn favoriete litteken**
 Leopold, Amsterdam, 2001, ISBN 90 258 4152 X
 Tom is zeven jaar en een wildebras. Hij heeft vaak kleine ongelukjes en dus veel littekens. Tom vertelt welke littekens hij heeft en hoe hij eraan gekomen is. Het zijn grappige en spannende verhalen. Met informatie over littekens en huidversieringen en veel zwart-wit illustraties.
 Vanaf ca. 8 jaar.

- Manning, Mick
 - **Serie Mijn lichaam: Ziek zijn, beter worden**
 Corona, Harmelen, 2008, ISBN 978 90 5566 161 9
 In dit boek worden veel voorkomende aandoeningen op een speelse manier belicht en wordt uitgelegd hoe ze behandeld worden.
 Vanaf ca. 8 jaar.

- Ganeri, Anita
 - **Serie Mijn Lichaam: Hersenen**
 Corona, Harmelen, 2005, ISBN 978 90 5495 775 1
 In dit boek wordt op eenvoudige wijze de werking van de hersenen uitgelegd. Duidelijke foto's en tekeningen ondersteunen de tekst. Vanaf ca. 8 jaar.

- Wilkes, Angela
 - **Het menselijk lichaam**
 Corona, Harmelen, 2002, ISBN 90 5495 596 1
 Aan de hand van veel gekleurde illustraties en kort teksten wordt allerlei informatie over het menselijke lichaam gegeven. Vanaf ca. 9 jaar.

- Musschoot, Dirk
- **Kunnen dokters ook ziek worden?**
Vragen van en voor kinderen over het ziekenhuis.
Mozaïek, Hasselt, 1999, ISBN 90 6822 641 X
Antwoorden op vragen over allerlei zaken die met ziek zijn en ziekenhuizen te maken hebben. Met kleurenfoto's en gekleurde tekeningen. Vanaf ca. 10 jaar.
- Ibis
- **De nar van Andersland**
Uitgeverij Cristofoor, Zeist, 2001, ISBN 90 6238 748 9
Hanne heeft door een verkeersongeluk hersenletsel gekregen. Ze kan niet meer lopen en heeft epilepsie. Telkens wanneer Hanne een epileptische aanval heeft, komt ze terecht in het sprookjesachtige Andersland. Hier kan ze wel lopen en ze beleeft (samen met haar vriendin Yohri) allerlei avonturen, die haar uiteindelijk helpen om haar ziekte te accepteren. Vanaf ca. 10 jaar. Zie ook: epilepsie.
- Hest, J. van en Valk, S. van der
- **Een dikke pil**
Gottmer, Haarlem, 1999, ISBN 90 257 3150 3 / NUGI 241
Vijfentwintig verhalen voor zieke en betere kinderen. Bij elk verhaal staat een korte uitleg van de ziekte waar het om gaat. Lezen dus. Dan voel je je meteen al een stuk beter! Vanaf ca. 11 jaar.
- Meike Wördeman
- **Prik of pleister ?**
Ziektes helder uitgelegd aan kinderen.
Biblion, Leidschendam, 2005, ISBN 90 76830 57 6
Dit boek beschrijft, in het algemeen, wat er gebeurt als je ziek bent. Daarna volgen ziektebeelden van A tot Z.
Geschikt voor de bovenbouw van de basisschool en voor het voortgezet onderwijs.

Leesboeken en informatieve boeken per ziektebeeld

Aids/HIV

- **Brenda heeft een draakje in haar bloed**
Stichting Aids Fonds/de Banier, 1999, ISBN 9033626136, te bestellen via www.aidsfonds.nl
Dit boekje vertelt het verhaal van Brenda, een driejarig meisje met HIV. Een waar gebeurd verhaal, opgeschreven door haar pleegmoeder. Een boek om samen met kinderen te lezen en te bespreken. Om de acceptatie van kinderen met HIV en aids te stimuleren en vooroordelen tegen te gaan.

Allergieën

- Batjes, E en Sekeris, E
• **Alles over mijn allergie**
ISBN 978 90 79512 01 0, te bestellen via: www.allergieplatform.nl

Als ouder van een kind met een allergie, blijf je uitleggen wat een allergie is, wat wel en niet mag. Dat kan leuker! Een eigen boek - voor jouw kind - dat meekan naar een feestje, naar opa en oma, naar vriendjes en vriendinnetjes. Maar ook naar school en als er gelogeerd wordt.

Astma

Boonen, Stefan

- **Een kus van het kriebelbeest**

Clavis, 2005, ISBN 90 448 0438 3, uit de serie Bij de Hand
Kaat is steeds moe en heeft vaak last van een kriebelhoest. De dokter vertelt, dat Kaat astma heeft.

Prentenboek met achterin praktische tips over astma voor ouders en leerkrachten. Vanaf ca. 4 jaar

Coenraads, Rebecca / Kaldenbach, Yaron

- **Jeroen**

De hardlooptkampioen met astma.

Context, 2005, ISBN 90 7819 602 5

Jeroen is een gewone jongen, maar soms voelt hij zich moe. Hij moet steeds hoesten en hij kan niet altijd meespelen met zijn vriendjes. Bij een bezoek aan de dokter blijkt dat Jeroen astma heeft. Hij krijgt medicijnen en al gauw kan hij weer met alles meedoen, zelfs met hardlopen.

Voorlezen vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen ca. 7-8 jaar.

Den Hollander, Vivian

- **Hannah**

Unieboek / van Holkema en Warendorf, 1999. ISBN 90 6608 021 3

Hannah is een gewoon meisje. Ze speelt graag met haar vriendje Wouter en ze wil als heks verkleed naar het sprookjesfeest op school.

Maar Hannah heeft astma. Ze heeft het soms benauwd. Op school wordt ze wel eens uitgelachen. Als Hannah de Cara-lijn belt, adviseren ze haar om op school iets over astma te vertellen. Dan begrijpen de andere kinderen beter hoe Hannah zich voelt. Vanaf ca. 6 jaar.

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Astma**

Corona, 2007, ISBN 978 90 5495 405 7

In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met astma. Vanaf ca. 8 jaar.

Colland, Vivian T.

- **Astma** Als ademen niet vanzelf gaat: leven met astma.

Uit de reeks: Wij Willen Weten – gezondheid

Ellessy, Arnhem, 2008, ISBN 978 90 8660 062 5

Dit boekje geeft handige en korte informatie over astma voor leerlingen van de bovenbouw van het primair onderwijs.

- Op de website www.astmakids.nl staat informatie voor kinderen en jongeren. Ook is hier informatie te vinden over een werkstukpakket.

Brandwonden

Kazemier, Marja

- **Gezocht: penvriendin met brandwonden!**

Profiel Uitgeverij, 2000, ISBN 90 5294 200 5

Leonie is 10 jaar. Op haar vijfde heeft ze ernstige brandwonden opgelopen op haar armen, benen en buik. Ze vindt het moeilijk om haar brandwonden te accepteren en draagt altijd bedekkende kleding. Dan ontmoet ze Tanja van 11 jaar, die niet alleen brandwonden op haar lichaam heeft, maar ook in haar gezicht. Omdat Tanja haar brandwonden niet kan verbergen, is zij veel verder in de acceptatie. De twee worden dikke vriendinnen. Dankzij Tanja kan Leonie beter met haar brandwonden omgaan en durft ze zelfs weer naar het zwembad. Vanaf ca. 9 jaar.

Coeliakie

- Op de website www.artsenvoorkinderen.nl is de CD rom "Coeliakie: Heb ik dat?" te bestellen. Aan de hand van herkenbare informatie wordt een beeld geschetst hoe jongeren met coeliakie omgaan met hun ziekte.

Ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa

M. v. Hummel

- **Kindervraagbaak 6 – 12 jaar**

ISBN: 90 802817 11, via de website: www.crohn-colitis.nl te bestellen.

Cystic Fibrosis

- **Mijn zusje heeft Cystic Fibrosis**

Uitgave december 2002, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting.

"Mijn zusje heeft Cystic Fibrosis" gaat over het jongetje Bob wiens zusje Cystic Fibrosis heeft. In het boek legt Bob uit hoe zijn zusje aan Cystic Fibrosis komt en wat zij daardoor allemaal meemaakt. Zo moet zijn moeder haar altijd helpen met sprayen en ze moet ze regelmatig naar het ziekenhuis. Het boek is specifiek bedoeld voor kinderen tot ongeveer 12 jaar en is op speelse wijze voorzien van kleurige illustraties.

- **Wat doe ik aan Cystic Fibrosis?**

Uitgave: mei 2002, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting.

'Wat doe ik aan Cystic Fibrosis' gaat over een meisje dat uitlegt hoe ze aan Cystic Fibrosis komt en dat het belangrijk is om goed te eten en te sporten. Ook legt ze uit wat bacteriën zijn en hoe je ze kunt bestrijden. Het boek is specifiek bedoeld voor kinderen tot ongeveer 12 jaar. Op speelse wijze en met kleurige illustraties gaat het meisje samen met haar dokter in op Cystic Fibrosis en erfelijkheid.

- **Hoe kom ik aan Cystic Fibrosis?**

Uitgave 1999, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting.

'Hoe kom ik aan Cystic Fibrosis' gaat over een meisje dat graag wil weten hoe ze aan de ziekte komt. Het boek is specifiek bedoeld voor kinderen tot ongeveer 12 jaar. Op speelse wijze en met kleurige illustraties gaat het meisje samen met haar dokter in op Cystic Fibrosis en erfelijkheid

- Op de website www.artsenvoorkinderen.nl is de CDrom: "CF: Heb ik dat?" te bestellen. Op deze CD beschrijven jongeren, hun familie en diverse behandelaars het leven met CF.

Diabetes

Faber, Hiske

- **Snuffie**

Uitgave van TNO Preventie en Gezondheid, Jeugd Leiden, 2004, ISBN 90 5986 090 x, voorleesboek voor kleuters

Verhaaltjes over Snuffie, een konijntje met diabetes.

Hierbij hoort een informatieboek voor ouders en hulpverleners, dit kunt u vinden bij het leerkrachtengedeelte.

Kliphuis, Christine

- **De diabetes van Daan**

Serie: De Ziekenboeg Extra.

Sjaloom, Amsterdam, 2003, ISBN 90 6249 458 7

De Ziekenboeg Extra heeft als doel ernstiger ziektes en aandoeningen op een lichte, informatieve wijze te belichten. De beleving van het kind staat centraal.

Daan is al een tijdje moe en hangerig. Hij heeft veel dorst. Dit boek beschrijft, wat er gebeurt als er bij Daan diabetes wordt ontdekt en wat er bij deze ziekte aan de hand is in je lichaam. Ook wordt duidelijk hoe het voor een kind is om diabetes te hebben en wat er allemaal verandert.

Vanaf ca. 6 jaar.

Delfos, Martine

- **Maartje de suikerheldin**

Uitgeverij SWP, 2006, ISBN 90 85 60 509 1

Maartje heeft sinds kort diabetes. En dat valt niet altijd mee. Ze vindt het naar om zichzelf te prikken en altijd rekening te houden met haar ziekte. Ze wil wel eens vakantie van diabetes. In de klas houdt ze er een spreekbeurt over.

Voorin het boek staat informatie over diabetes. Op de bladzijden met de tekst voor kinderen, staan ook tekstblokken met uitleg voor ouders en verzorgers. Vanaf ca. 8 jaar.

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Diabetes.**

Corona, Harmelen, 2001, ISBN 978 90 5495 382 1

In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met diabetes. Vanaf ca. 8 jaar.

- Op de website van de diabetesvereniging www.dvn.nl is duidelijke informatie te vinden over kinderen met diabetes.

- **Diabetes, heb ik dat?**

Op deze cd-rom wordt een beeld geschetst van hoe het dagelijkse leven van tieners en jongeren met diabetes eruit kan zien. Te bestellen via:

www.artsenvoorkinderen.nl

Eetstoornissen, waaronder anorexia, boulimia

Epilepsie

Kliphuis, Christine en Vliet, Helen van

- **De epilepsie van Annemarie, als je hersens soms op hol slaan.**

Serie De Ziekenboeg.

Uitgeverij Sjaloom, Amsterdam, 2000, ISBN 90 6249 370

De Ziekenboeg Extra heeft als doel ernstiger ziektes en aandoeningen op een lichte, informatieve wijze te belichten. De beleving van het kind staat centraal. Achter in het boek is aanvullende informatie over epilepsie opgenomen.

Annemaries hoofd werkt soms een beetje anders dan dat van andere kinderen. Soms valt ze zo maar op de grond en weet later niet meer wat er gebeurd is. Annemarie heeft epilepsie. Dit boek beschrijft wat er in je hoofd gebeurt, als je epilepsie hebt. Vanaf ca. 6 jaar

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Epilepsie.**

Corona, 2007, ISBN 978 90 5495 404 0

In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met epilepsie. Vanaf ca. 8 jaar.

- Het ziektebeeld epilepsie is geplaatst op de kindersite van www.hetwzk.nl. Het bestaat uit de onderdelen koorts, verkramping, wegraken en absences. Naast informatie, plaatjes en foto's zijn er ook animaties in verwerkt.

Ibis

- **De nar van Andersland.** Zie boeken algemeen.

Hartafwijkingen

- Op de website van de hartstichting: www.hartstichting.nl is een website te vinden voor jongeren: www.heartjump.nl

Hemofilie

- **Benno & Het Stollingsmysterie, stripboek**

Uitgave: Nederlandse Vereniging van Hemofiliepatiënten, 2001

Romme daagt Benno steeds uit en vindt hem een watje, omdat hij nooit aan wilde spelletjes meedoet. Mr. B. zorgt ervoor dat Romme meer gaat begrijpen van de ziekte die Benno heeft. Achterin nog meer informatie over hemofilie.

Op de website van de NVHP www.nvhp.nl is de Benno pagina voor kinderen en jongeren te vinden.

- **Jeroen heeft hemofilie**

Uitgave via Nederlandse Vereniging van Hemofiliepatiënten, 1994

Met tekeningen van Dick Bruna

“Jeroen heeft hemofilie” is de Nederlandse bewerking van een vijftien jaar geleden in Engeland verschenen Dick Bruna boekje voor kinderen met hemofilie. Het boekje is ook bestemd voor broertjes en zusjes, vriendjes en vriendinnetjes en kan daarnaast ook op de peuterspeelzaal of basisschool worden gebruikt.

Huidziekten, waaronder (constitutioneel) eczeem

- **Leo de Leeuw**

Een (voor)leesboek voor kinderen van 4 tot 10 jaar over een leeuw met eczeem, met informatieve tekstblokjes. Te bestellen bij www.vmce.nl

Jeugdreuma

Llewellyn, Claire

- **Serie: Wat je moet weten over Artritis**

Corona, Harmelen, 2001, ISBN 978 90 5495 395 1

In korte hoofdstukken wordt informatie gegeven over het leven met artritis. Vanaf ca. 8 jaar.

Hazelhoff, Veronica

- **Bezoek van Mister P**

Querido, Amsterdam, 2006, ISBN 90 451 0388 5

Jo-Jo zit op voetballen, maar hij heeft jeugdreuma. Hij krijgt steeds meer last van zijn gewrichten en hij moet steeds vaker het gevecht aangaan met "Mister Pijn". Gelukkig wordt hij gesteund door Simon, zijn voetbalvriend en Lena, zijn nieuwe vriendin, zodat hij beter leert omgaan met zijn ziekte. Vanaf ca. 9 jaar

- Via www.jeugdreuma.com → jia → informatieboekjes voor diverse leeftijden: Boetie's leven, prentenboekje tot en met 6 jaar
Jeugdreuma, nou en! 6 – 12 jaar

Leverziekten, waaronder hepatitis

Bon, Annemarie

- **Ik leef nog!**

Zwijzen, Tilburg, 2004, ISBN 90 276 7748 4

Op een dag wordt Marthe van elf jaar ziek. Het lijkt onschuldig, maar Marthe blijkt hepatitis A (geelzucht) te hebben. Ze wordt opgenomen in het ziekenhuis, maar gaat steeds verder achteruit. Een levertransplantatie is noodzakelijk. Het boek bevat ook informatie over hepatitis en orgaantransplantaties. Vanaf ca. 10 jaar

Meningitis

Kramer, Simone

- **Ik zeg lekker niets**

Ploegsma, Amsterdam, 2003, ISBN 90 216 1895 8

Door een hersenvliesontsteking (meningitis) wordt Sander slechthorend. Dit verandert zijn hele leven. Zelfs met een gehoorapparaat kan hij niet meer meedoen met voetballen en hij moet naar een andere school. Gelukkig vindt hij na een tijdje een nieuwe vriend en een nieuwe hobby. Vanaf ca. 9 jaar.

Witkamp, Wilma (tekst) en Hulschbosch, Frank (tekeningen)

- **Meningokokkenziekte**

Menno de meningokok vertelt...

Uitgave van de Nederlandse meningitis Stichting, te bestellen op

www.meningitis-stichting.nl, 2005, ISBN 90 805475 3 0

Op een stripverhaalachtige manier wordt uitgelegd wat meningokokkenziekte inhoudt.

Nefrotisch syndroom

- **Thomas en het Nefrotisch Syndroom**

Uitgave van de Nierpatiëntenvereniging Nederland, 1997, te bestellen via www.nvn.nl

Sikkelcel anemie (sikkelcel ziekte)

- De website www.ikhebsikkelcel.nl is voor, door en over kinderen en jongeren met sikkelcel ziekte.

Spasticiteit/ cerebrale parese

Gort, Annemies

- **Vliegfeest**
Uitgave van de BOSK, Vereniging van motorische gehandicapten en hun ouders, 2007, ISBN 978 90 807537 8 5. Te bestellen op: www.bosk.nl
Tom zit in een rolstoel omdat hij spastisch is. Zijn hobby is vliegen. Hij kan niet vaak meedoen met de andere kinderen en is dus blij als hij een uitnodiging krijgt voor een verjaardagsfeestje. Maar dan moet hij plotseling naar het ziekenhuis. Het feest gaat niet door. Of toch wel? Vanaf ca. 6 jaar.

Spijverteringsklachten, waaronder obstipatie

- **Het Rottige Buiken Boekje**
Maag Lever Darm Stichting, uitgave 2009. Een humoristisch en aantrekkelijk informatief boekje over obstipatie. Vanaf groep 3. Te bestellen bij www.mlids.nl, onder MLDS helpt→kinderen.

Spina bifida

Gort, Annemies

- **Superkeeper**
Uitgave van de BOSK, Vereniging van motorische gehandicapten en hun ouders, 2007, ISBN 978 90 807537 6 1. Te bestellen op: www.bosk.nl
Seb en Suzan zijn bijna jarig. Seb wil voor zijn verjaardag op een voetbalclub. Dat kan nu eenmaal niet, zegt mama. Seb is geboren met een openruggetje (spina bifida). Gelukkig kan hij op een speciale voetbalclub. Vanaf ca. 6 jaar.

De Valk, Jos

- **Kette @ opwielen.nl**
Uitgeverij Sjaloom, Amsterdam, 2000, ISBN 90 6249 356 4
Kette heeft spina bifida (hij is met een open ruggetje geboren). Hij zit in een rolstoel. Als hij van de stad naar een dorp gaat verhuizen, betekent dit dat hij afscheid moet nemen van zijn vrienden op de mytylschool. Bovendien zal hij voor het eerst in zijn leven naar een gewone basisschool gaan. Gelukkig blijft hij e-mail contact houden met zijn beste vriend Willem. En op zijn nieuwe school maakt hij al snel vrienden, met wie hij bovendien een aantal spannende avonturen beleeft. Vanaf ca. 10 jaar.

Stofwisselingsziekten

Informatie over dit ziektebeeld is te vinden op:

www.stofwisselingsziekten.nl. Deze website heeft ook een kinderweb.

Backers, R.

- **Oneerlijk**
Brugboek. Uitgeverij Mareta i.s.m. Vereniging voor kinderen met stofwisselingsziekten, 1999, ISBN 90 437 0124 6

Ellen heeft een broer die lijdt aan een stofwisselingsziekte. Als er op school een actie wordt gehouden voor een goed doel, probeert ze stemmen te winnen voor de 'Vereniging voor Kinderen met Stofwisselingsziekten'. Er wordt echter vals gespeeld. Vanaf ca.10 jaar.

Stoma

- **Chris heeft een stoma.**
Kleur en voorleesboekje om kinderen van 3 tot 8 jaar vertrouwd te maken met een stoma. Te bestellen bij: www.stomavereniging.nl , onder brochures

Aanbevolen websites:

- www.hetklokhuis.nl
Achter "Klokhuis gemist" staan programma's, die al uitgezonden zijn. Hier zijn ook programma's over ziektebeelden te vinden, zoals cystic fibrose, diabetes, eetstoornissen en nierziekten (wisselende onderwerpen).
- www.brusjes.nl
Website speciaal voor kinderen en jongeren met een zieke of gehandicapte broer of zus.

N.B.

De Educatieve Voorziening AMC-VUmc heeft ook boekenlijsten over:

- Chronisch zieke leerlingen, voortgezet onderwijs
- Kanker bij kinderen, primair onderwijs
- Kanker bij leerlingen, voortgezet onderwijs
- Dood en rouw, primair onderwijs
- Dood en rouw, voortgezet onderwijs

Deze boekenlijsten kunt u vinden op www.ziezon.nl
en op www.educatievevoorzieningamsterdam.nl